

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeș–Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet / Tanszék	Magyar Irodalomtudományi Intézet
1.4 Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom (MELLÉKSZAK)

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	LLM3261 Irodalomtörténet III. (1700–1849)							
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Biró Annamária egyetemi adjunktus							
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Biró Annamária egyetemi adjunktus							
2.4 Tanulmányi év	II	2.5 Félév	I	2.6 Az értékelés módja	Vizsga	2.7 A tantárgy típusa	Tartalma szerint	DS
							A tantárgy jellege (kötelező/választható/faktultatív)	K

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium	2
3.4 A tantervben szereplő össz-óraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium	28
A tanulmányi idő elosztása:					
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					20
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					20
Szemináriumok / házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					25
Konzultáció					3
Vizsgák					2
Más tevékenységek.....					0
3.7 Egyéni munka össz-óraszám	70				
3.8 A félév össz-óraszám	126				
3.9 Kreditszám	5				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	előadóterem, alkalmmal vetítő, laptop, hangszórók
5.2 A szeminárium lebonyolításának feltételei	szemináriumi terem, alkalmmal vetítő, laptop, hangszórók

6. Elsajátítandó kompetenciák

Szakmai kompetenciák	C4 Az irodalmi jelenség és a magyar népi műveltség szintetikus, analitikus, esztétikai és kulturális bemutatása/ismertetése C4.1 A magyar irodalom és folklór változásainak leírása és szemléltetése C4.2 Az anyanyelvű irodalom változási formáinak magyarázata (korszakok, irányzatok, műfajok stb.) és az irodalmi jelenségek történeti és kulturális kontextusban való értelmezése. A kulcsfogalmak magyarázata az irodalom megértésében, valamint folklórszövegek értelmezése. C6 A mellékszak nyelven íródott irodalmi szövegek elemzése az adott/ azokra vonatkozó irodalmi hagyományok kontextusában
Általános kompetenciák	CT1 A nyelv és irodalom szakterület szempontjainak használata figyelembe véve a szakmai etikát. CT2 Kapcsolatteremtés csoportban; interperszonális kommunikáció és szerepvállalás.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none">Tájékozottság a magyar irodalom szöveghagyományának és személyi feltételeinek 1700 és 1849 közötti történetében az európai irodalomtörténet kontextusában
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzése	<ul style="list-style-type: none">A korszak irodalmi szövegeinek tartalmi, stílusi behatárolásaAz irodalmi imitáció jelenségének kritikátörténeti megismeréseAz irodalom intézményi kereteinek ismerete a nyelvi mozgalom és a polgári átalakulás kontextusábanKomparációs technikák elsajátítása 18–19. századi szövegekenTájékozódás a korszak irodalmi kultúrájának szakirodalmábanIrodalmi művek értelmezésének képességeMagyar nyelvi és stílusi képességek fejlesztése

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Követelmények megbeszélése, Elméleti bevezető Kulcsszavak: költői program, felvilágosodás, neoklasszicizmus	Problémafelvetés, fogalomtisztázás és elméleti koncepciók	
Rendiség és irodalom – társadalomtörténeti alapok, gender Kulcsszavak: 1770-1848, fordulat, módszertan, filológia, nyelvkérdés, politikai háttér, fogalmak	Művelődés- és kritikátörténeti áttekintő előadás, beszélgetés	
Hálózatok és értelmiségi csoportok, Bessenyei György és a testőrírók Kulcsszavak: politikai programok, magyarnyelvűség, fordítás, írói csoportok	Eszmetörténeti előadás	
Műfajok, retorikák, költészet: Csokonai Lilla-ciklusa Kulcsszavak: szekularizáció, retorika, alkalmi műfajok	Előadás	
Médiatörténet, időszaki sajtó, nyomdászat Kulcsszavak: folyóiratok, programszövegek	Sajtótörténeti, előadás, beszélgetés	
Versújítás I. Az antik verselési hagyomány, Versújítás II. A „magyaros” verselés és a „nyugat-európai” verselés Kulcsszavak: versformák, nyelvújítási viták	Klasszikus magyar irodalmi szövegek összefüggéseinek értelmezése.	
Magyar regény és dráma	Klasszikus magyar irodalmi szövegek	

Kulcsszavak: regénytípusok, neoklasszicizmus, barokk regényfolyam	összefüggéseinek értelmezése.	
Történelemszemlélet, eredettörténetek, nemzetfogalmak (Honfoglalási eposz) Kulcsszavak: rendi nemzetszemlélet, eredetközösség, hagyományközösségi paradigma	Esztétorténeti előadás	
Romantika, fogalmak, műfajok Kulcsszavak: romantika, stílusirányzat, korszakok	Esztétorténeti előadás	
A líra, regény és dráma a reformkorban	Előadás	
Az irodalom intézményrendszerének megszilárdulása Kulcsszavak: folyóirat, Akadémia, Társaságok	Előadás	
A reformkor sajtótörténete Kulcsszavak: időszaki sajtó, politikai lapok, irodalmi lap, karriertörténetek	Sajtótörténeti, előadás, beszélgetés	
Az elbeszélő költemények különböző formái (János vitéz, Toldi) Kulcsszavak: népi, nemzeti irodalom	Klasszikus magyar irodalmi szövegek összefüggéseinek értelmezése.	
Összefoglaló, vizsgaelőkészítő óra	Beszélgetés	
Bibliográfia Kötelező Primér szövegek Arany János: Toldi Batsányi János: 15 vers Berzsenyi Dániel: 10 vers Bessenyei György: A' Filozófus, Jámbor szándék, Magyarság, Besenyei György társasága Csokonai Vitéz Mihály: Dorottya, Lilla-versek, Halotti versek Eötvös József: A karthausi Fazekas Mihály: Lúdas Matyi Gvadányi József: Egy falusi nótáriusnak budai utazása Jósika Miklós: Abafi Kármán József: Fanni hagyományai Katona József: Bánk bán Kazinczy Ferenc: Fogságom naplója, Tövises és virágok, Bácsmegyei öszve-szedett levelei Kölcsy Ferenc: versek, A vadászlak, Nemzeti hagyományok Mészáros Ignác: Kártigám Molnár Borbála, Újfalvy Krisztina: Barátsági vetélkedés vagy Molnár Borbálának Máté Jánosné asszonnyal két nem hibái és érdemei felől folytatott levelezések, Kolozsvár, 1804. Petőfi Sándor: János vitéz, lírája, A hóhér kötele, Az apostol, Tigris és hiéna Ungvárnémeti Tóth László: Nárcisz, vagy A' gyilkos önn-szeretet Vörösmarty Mihály: Zalán futása, A rom, Két szomszédvár, líra, Szép Ilonka, Tündérvölgy, Délsziget, Csongor és Tünde Weöres Sándor: Három veréb hat szemmel, Psyché		

Szakirodalom

Bíró Ferenc: A felvilágosodás korának magyar irodalma, Budapest, Balassi, 1994.

Debreczeni Attila: „Tudós hazafiság”. Egy beszédmod a XVIII. század végének magyar irodalmában, Irodalomtörténet 2001, 487–504.

Első folyóirataink: Uránia. Szerk. Szilágyi Márton, Debrecen 1999, Csokonai könyvtár. Források (Régi kortársaink).

Gintli Tibor (szerk.): Magyar irodalom, Akadémiai, Bp., 2010, 313–427, 429–457, 503–514, 518–529, 535–561, 596–616.

Hites Sándor: Még dadogtak, amikor ő megszólalt. Jósika Miklós és a történelmi regény, Universitas, Budapest, 2007.

„Ki vagyok én?” Nem mondom meg... Tanulmányok Petőfiről. Szerk. Szilágyi Márton, Budapest, Petőfi Irodalmi Múzeum 2014.

Margócsy István: Petőfi Sándor. Kísérlet, Korona Kiadó, Budapest, 1999.

Ajánlott

Gere Zsolt: Szebb idők. Vörösmarty epikus korszakának rétegei, Argumentum Kiadó, Budapest, 2013.

S. Varga Pál A nemzeti költészet csarnokai. A nemzeti irodalom fogalmi rendszerei a 19. századi magyar irodalomtörténeti gondolkodásban, Balassi Kiadó, Budapest, 2005.

Takáts József: A csinosodás politikai nyelve, in Fazakas Gergely Tamás–Miru György–Velkey Ferenc (szerk): „Politikai nyelvek és történeti kontextusok a középkortól a 20. századig Debrecen, a Debreceni Egyetem kiadása, 2013, 149–160.

8.2 Szeminárium	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Téma: Szervezési kérdések, értékelés módja A hallgató kötelezettségei (feladatai): kötelező jelenlét, témaválasztás a bemutatott félévi anyag alapján	Tanár-diák dialógus	
2. Téma: A szentimentalista regény narratív megoldásai 1. Kármán József: <i>Fanni hagyományai</i> https://dea.lib.unideb.hu/dea/handle/2437/101460 Oldalak: 68-71; 179-191, 260-280. Garaczi László: <i>Fanni</i> Szakirodalom: Szilágyi Márton: <i>„Elhervadt a szeretet édes melege alatt.”</i> (A Fanni hagyományai értelmezéséhez). ItK 1993/69-77. Borbély Szilárd: <i>Műfaji Minták a Fanni hagyományaiban</i> , Studia Litteraria, tomus XXXVi, 1998, 171–185. Hermann Zoltán: <i>„mint Vőlegénynek, úgy mégyek a 'Halál' Angyalának elejébe”</i> , PALIMPSZESZT: TUDOMÁNYOS ÉS KULTURÁLIS	Vitaindító, dialógus, szövegösszehasonlítás	

FOLYÓIRAT 10, 20-25., 2005.		
<p>3. Téma: A szentimentalista regény narratív megoldásai 2.</p> <p>Kazinczy Ferenc: Bácsmegyeinek össze-szedett levelei</p> <p>Szakirodalom: Hász-Fehér Katalin: A kánon építésének és leépítésének stratégiái Kazinczynál. A Bácsmegyeinek gyötrelmei. In A magyar irodalmi kánon a XIX. században. Szerk. Takáts József. Pécs, Kijarat Kiadó, 2000, 37–56.</p> <p>Bódi Katalin: Narrato-poétikai vizsgálódások az érzékenység magyar napló- és levélregény-irodalmában, Irodalomtörténet, 1999, 530–550.</p>	Vitaindító, dialógus, szövegösszehasonlítás	
<p>4. Téma: Gvadányi József, Egy falusi nótáriusnak budai utazása, 1790, http://mek.oszk.hu/04900/04923/</p> <p>Szakirodalom: Hász-Fehér Katalin, <i>Három kép a tizennyolcadik század időutazóiról</i>, in. Szajbély Mihály (szerk.), <i>Mesterek, tanítványok. Ünnepi tanulmánykötet a hetvenéves Csetri Lajos tiszteletére</i>, Magvető, Bp., 1999, 169-188</p> <p>Gragger Róbert, <i>Gvadányi: Egy falusi nótáriusnak budai utazása</i>, ItK, 1913 és 1914</p>	Vitaindító, dialógus, verselemzés, klasszikus versmérték elsajátítása	
<p>5. Téma: Ungvárnémeti Tóth László, Nárcisz vagy a' gyilkos önn-szeretet (drámai költemény), 1816</p> <p>Weöres Sándor: Psyché</p> <p>Hermann Zoltán: "...míg önn-magát / Nem látja!" : újabb szempontok Ungvárnémeti Nárcisz-drámájának értelmezéséhez, A szó élete : tanulmányok a hatvanéves Kovács Árpád tiszteletére / ... szerk. Szitár Katalin ; szerkbiz. Jerzy Faryno, Thomka Beáta, Ivan Verč.</p>	Vitaindító, dialógus, szövegösszehasonlítás	
<p>6. Téma: Női irodalom a 18. század végén</p> <p>Molnár Borbála, Újfalvy Krisztina: Barátsági vetélkedés vagy Molnár Borbálának Máté Jánosné asszonnyal két nem hibái és érdemei felől folytatott levelezések, Kolozsvár, 1804.</p> <p>Szakirodalom: Egyed Emese: Újfalvi Krisztina verslevelező társasága. Bevezető, in. Újfalvi Krisztina verselő köre, s.a.r. Egyed Emese, Erdélyi Múzeum-Egyesület, Kolozsvár, 2017, 7–42.</p> <p>Fábri Anna, Író nők vagy írónők? A női dilettantizmus és professzionalizmus kérdése a 19. századi magyar irodalomban, Nők a történelemben, 2001/6.</p> <p>Hász-Fehér Katalin, Molnár Borbála levelező társasága, Irodalomismeret, 1996, 1/2. sz.</p>	Vitaindító, dialógus, szövegösszehasonlítás	
<p>7. Téma: Kazinczy Ferenc: Fogságom naplója</p> <p>Szakirodalom: Szilágyi Márton, <i>A fogságom naplója mint szöveg és mint forrás</i>, Korunk, 2008.</p> <p>Szilágyi Márton, „...kétezerháromszáznolcvanhét napig szenvedtem.” A fogság</p>	Vitaindító, dialógus, szövegösszehasonlítás	

<p><i>helyzete mint téma Kazinczy Ferenc Fogságom naplója című művében, Sic Itur ad Astra, 2009, 61. szám (megjelent: 2010), 89–96.</i></p> <p>Mezei Márta, „Magamat ragyogtatom”, ItK, 2000, 3-4. sz., 416-439.</p>		
<p>8. Téma: A bárdköltői szerephagyomány változatai (Batsányi János, Berzsenyi Dániel, Kölcsey Ferenc)</p> <p>Szakirodalom:</p> <p>Onder Csaba, „Rómát, Athenát, Spártát álmodtam.” (Palinódikus szerkesztés és „barokk eposz” Berzsenyi 1816-os verseskötetének Második kötetében.), ItK, 1998/3-4, 495-513.</p> <p>Vaderna Gábor: Bárdköltészet. In A költészet születése, Universitas, Bp., 2017, 387–456.</p>	Vitaindító, dialógus, verelemzés	
<p>9. Téma: A rövidpróza kialakulása: Kölcsey Ferenc: A vadászlak</p> <p>Szakirodalom:</p> <p>Tóth Orsolya: Andalgók, merengők, ábrándozók és rajongók. Megjegyzések Kölcsey Ferenc A' vadászlak című elbeszéléséhez, Irodalomtörténet, 2017, 147–176.</p> <p>Németh G. Béla: A koraromantikus elbeszélés mesterpéldája, ItK, 2000, 745–750.</p>	Vitaindító, dialógus, szövegösszehasonlítás	
<p>10. Téma: Vörösmarty Mihály lírája</p> <p>Szakirodalom:</p> <p>Milbacher Róbert, Az Előszó egy lehetséges értelmezése, A TISZATÁJ DIÁKMELLÉKLETE, 2001, 79.szám</p> <p>Milbacher Róbert: <i>A vén cigány</i> mint a romantikus lázadás visszaéneklése, in. Uő: Babel agoráján, Pannónia Könyvek, 2015, 146-166.</p>	Vitaindító, dialógus, szövegösszehasonlítás	
<p>11. Téma: A honfoglalási eposz: Vörösmarty Mihály: Zalán futása</p> <p>Szakirodalom:</p> <p>Gere Zsolt: <i>Vörösmarty Mihály epikus korszakának irodalom- és recepciótörténeti kontextusai</i>, Doktori (PhD) értekezés, Szeged, 2013.</p> <p>Zentai Mária: Az egyetlen eposz, in: Szajbély Mihály (szerk.), <i>Mesterek és tanítványok</i>, Magvető, Budapest, 1999, 381-401.</p>	Vitaindító, dialógus, szövegösszehasonlítás	
<p>12. Téma: reformkori regény: Jósika Miklós: Abafi, Petőfi Sándor: A hóhér kötele</p> <p>Szakirodalom:</p> <p>Hites Sándor, <i>A magyar regénytörténet „megalapítása”: 1836: Jósika Miklós: Abafi</i>, http://villanyspenot.hu/villanyspenot/#/!fejezetek/AeJBOAeQQ2qML2T_djZSYw</p> <p>Martinkó András: A hóhér kötele. In: Martinkó András: <i>A prózairó Petőfi és a magyar prózastílus fejlődése</i>. Akadémia kiadó, Budapest. 1965: 160-210.</p>	Vitaindító, dialógus, szövegösszehasonlítás	
<p>13. Téma: Petőfi Sándor: Az apostol, Tigris és hiéna</p> <p>Szakirodalom:</p>	Vitaindító, dialógus, szövegösszehasonlítás	

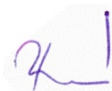

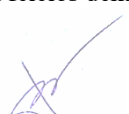
Kerényi Ferenc: <i>Petőfi Sándor élete és költészete</i> , Osiris Kiadó, Budapest, 2008.		
14. Téma: Kisfaludy Károly: <i>Stibor vajda</i> (dramaturgiai kísérlet), Katona József: <i>Bánk bán</i> Szakirodalom: Nagy Imre: <i>Nemzet és egyéniség. Drámairodalmunk az 1810-es években: A hazafiság drámái.</i> Argumentum kiadó. Bp, 1993. Nagy Imre: <i>Ágistól Bánkig. A dramaturgia nyelve és a nyelv dramaturgiája.</i> Pannónia könyvek Bibliográfia	Vitaindító, dialógus, szövegösszehasonlítás	

9. A szakmai területek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvadásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával

Az ARACIS kritériumainak megfelelően, az intézet/a tanszék együttműködik a szakmai és a társadalmi-gazdasági szférák képviselőivel, különösképp a megyei tanfelügyelőségekkel.

10. Értékelés

A tevékenység típusa	10.1 Értékelési szempontok	10.2 Értékelési módok	10.3 Ennek aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Az előadás anyagának és bibliográfiájának ismerete	Írásbeli/szóbeli vizsga	50%
10.5 Szeminárium	- Vitaindító, szemináriumi tevékenység - Szemináriumi dolgozat	Szóbeli hozzászólások Beadandó dolgozat	50%
10.6 Minimális követelmények			
<ul style="list-style-type: none">Az írásbeli vizsgán átmenő jegy szerzéseJelenlét a szemináriumokon (max. 2 hiányzás), aktivitás: szakmai jelenlét a szemináriumi órákon és egy téma írásbeli kidolgozása (5 gépelt oldal). A szemináriumokon való részvétel feltétele a primér szövegek elolvasása.Szemináriumi átmenő pontszám.Az írásbeli feladatokban: nyelvhelyesség, helyesírás			

A kitöltés időpontja 2024. 04. 15.	Az előadásért felelős tanár aláírása 	A szemináriumért felelős tanár aláírása
Az intézeti jóváhagyás időpontja 2024.04.16.	Az intézetvezető aláírása 	
A dékáni jóváhagyás időpontja	A felelős dékánhelyettes aláírása 	A kar pecsétje

UNIVERSITATEA BABEȘ-BOLYAI
BABEȘ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITAT
BABEȘ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 31
400202, Cluj-Napoca
Tel.: 0264-53.22.38
Fax: 0264-43.23.03